

NAMN ATT MINNAS:

LARS ELIASSON

Låt oss göra det alldeles hypotetiska tankeexperimentet att intervjua en initierad politisk motståndare till Lars Eliasson om denne bondeförbundets unge kronprins och att det alldeles hypotetiska resultatet blir så här.

— Jag läste i somras en intervju med Lars Eliasson i en stor Stockholms-tidning, av vilken det tycktes framgå att Eliasson är något så excentriskt som en filosof i bondeförbundet. Kan detta vara riktigt?

— Konkurrensen inom centerpartiet på detta område är motsatsen till hård. Partiet har under de senaste decennierna undergått en fruktansvärd intellektuell utarmning, delvis medvetet framdriven av dess mäktiga ombudsmannakår. Inom detta parti framstår en normalbegåvad man som ett geni och professor Wahlund som normalbegåvad.

— Hm. Eliasson har alltså ingen filosofi?

— Jovisst. Att förutvarande statsrådet Eliasson med säkerhet är blivande statsrådet Eliasson. Bondeförbundet utvecklas, kanske som en följd av samarbetet med socialdemokratien, alltmer till ett parti, för vilket någon form av regeringsinnehav är ett självändamål. Detta — att sitta i regeringen — är centerpartiets egentliga ideologi och den är i väsentlig grad en skapelse just av Lars Eliasson.

— Men dum är han väl inte?

— Absolut inte. Han har en speciell begåvning för de små tingen — en sublimerad klipskhet, som hjälper honom i de flesta situationer, som kan

uppstå i svensk politik. Det är t. ex. han som odlat upp Gunnar Hedlunds envishet och trångsynthet så att dessa båda egenskaper blivit en politisk tillgång. Hedlunds suveränt oberörda taktik att i varje liten sak klistra sig fast vid den minsta synpunkten, att driva den utan hänsyn till vad som i övrigt sägs eller händer är frukten av Eliassons uppfostran.

— Tydligt en intressant man. Var kommer han ifrån?

— Han är född och uppvuxen i en dalasocken med total socialdemokratisk dominans. Yngre son till en småbrukare. Fostrad i en folkhögskola som var genomsyrad av socialdemokratisk syn på människor och institutioner. Sedan dess finns hos Lars Eliasson ett slags kärlekshat till socialdemokratien. Det förde han med sig in i SLU och det var han som gav denna oordnade hop av landsbygdsungdom grundläggande socialdemokratiska värderingar. Lars Eliasson talar gärna om Bramstorp med beundran och tacksamhet. Bramstorp talade aldrig om Lars Eliasson vare sig med beundran eller tacksamhet. Men han lärde sin unge eftertänkare en sak: vad makten är värd, vilka möjligheter den ger, vilken sötma man kan få ut av regeringsinnehavet. Ovägbara ting — sådana som personlig äganderätt, att kunna sitta på egen torva och gå sin egen väg — betyder ingenting för Lars Eliasson, denne nyradikale bonde, som avskyr socialdemokratien, men helst av allt vill samarbeta med den.

— Är han inte mycket säker på sig själv som politiker?

— Han är mycket säker på sina möjligheter att nå inflytande. Vilken rätt han har att bestämma intresserar honom inte. Men samtidigt är han fruktansvärt osäker. Han har en förmimelse av att något håller på att ske i tiden, att den stora omprövningen är på väg, men han saknar varje möjlighet att fatta vad som händer. Han talar inga främmande språk — redan det ger honom en känsla av maktlöst mindervärde — men värre är att han inte förstår tidens språk. Det irriterar honom och stimulerar hans lust att utfärda kungliga resolutioner.

— Hans stora fackintresse inom politiken är den politiska ekonomin, inte sant?

— Den enda människa i det här landet som tagit arbetet i nationalbudgetberedningen på allvar är väl Lars Eliasson. Han tror på hypoteserna, på det nonsens man ger auktoritet genom att anföra det i tabellform. Han känner ett egendomligt ansvar för detta ekonomiska munklatin och ser som sitt ideal Per Edvin Sköld som så länge han trodde, trodde utav bara hondan. Det bereder mig ibland ett bisarrt nöje att tänka på att den hänsynslöse privatspekulanten, människoföraktaren och intelligente analytikern lord Keynes förutom ett antal halvdöda professorer i medelåldern har fyra levande svenska eftersägare. Erik Westerlind och därmed Gunnar Sträng. Lars Eliasson och därmed Gunnar Hedlund...

— Vad vet man om privatmänniskan Lars Eliasson?

— Inte mycket. På senare tid har han specialiserat sig på att säga allmänpolitiskt gångbara plattityder — modell Rubbestad. Liksom denne förstår han publicitetens betydelse. Han försöker medvetet bygga upp sig själv

som bonde från Dalarna med ett stänk av Ovanmyra och många stänk av gamla tiders bondehövdingar. Vad det egentligen gäller, när hr Eliasson fotograferas på väg till kvarnen i samma ögonblick Hedlund kallar honom till Konungens rådsbord, är en plats i andra kammaren 1960 — partiets enda plats i Dalarna.

— Kan man säga att han är en farlig man?

— Ja. Inte så mycket ur partitaktiska synpunkter. I det avseendet har tiden passerat honom. Han är det ur sakliga synpunkter. Låt mig försöka förklara vad jag menar. I ett läge där nationalekonomer, statistiker och andra specialister håller på att skaffa sig ett orimligt och livsfarligt inflytande måste vi i svensk politik ha folk med kringsyn och intellektuell utblick. Vi måste ha kritiska och självkritiska människor. Lars Eliasson och hans många medbröder — vi har dem i alla partier — saknar varje kraft till nyskapande. De är slavar under sin egen begränsning.

— Apropos det. Eliasson blir väl Hedlunds efterträdare som partiledare?

— Hedlund lär komma att gå 1959. Kampen om successionen har redan börjat. Om man bara utgår från att Eliasson är självskriven tar man fel. Hansson i Skegrie vill säkert vara med. Utgången är allt utom given, alldeles särskilt som det här inte rör sig om en strid mellan två i många avseenden lika personer, utan mellan två riktningar i partiet: en sydsvensk, borgerlig bonderörelse med anknytning till jordbrukare utan hypotekslån, med nästan industriellt välskötta gårdar, och en nordsvensk, radikal, bolagsfientlig riktning med anhängare bland permanent subventionsbehövande småbrukare och bland skogsarbetare som alltjämt befinner sig på den politiska ståndpunkt, där industriens arbetare

stod för 20 år sedan. Jag kalkylerar inte utgången, men jag bedömer saken så, att om Lars Eliasson vinner, då är partisprängningen en tidsfråga.

— Men detta är ju den politiske motståndarens bild: partisk, subjektiv, polemisk, insinuant, nästan infam. Kan

jag inte få Eliasson karakteriserad i en alldeles saklig, korrekt och operoslig formel?

— Hjärtans gärna. Förutvarande statsrådet Eliasson är med säkerhet blivande statsrådet Eliasson.

G. U.

